

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

КЛАСИФИКАЦИЯ НА спешните отделения съгласно DSM-5 (DSM-5-TR)

Ливия Пишота

Доктор по медицина, доктор, редовен професор MEDS-08/C

Университет в Генуа

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Хранителните разстройства (ХН) са **сложни патологии** характеризиращи се с:

- **дисфункционално хранително поведение**
- **прекомерна загриженост за теглото и формата на тялото**
- **изкривено възприятие за образа на тялото**
- **ниски нива на самочувствие.**

Електронната дисфункция може да се появи едновременно **с други психични патологии**, като тревожни разстройства и разстройства на настроението.

Физическото здраве почти винаги е засегнато поради нарушено хранително поведение, което води до хранителни дисбаланси. **Ниското телесно тегло** обаче, противно на често срещаното погрешно схващане, **не е единственият и специфичен маркер за еректилна дисфункция**, тъй като състояния като **нормално тегло** и **наднормено тегло**, и дори **затлъстяване**, също могат да бъдат свързани с хранителни разстройства.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

- Ако не се лекуват **навреме** и с **подходящи методи**, еректилната дисфункция може да се превърне в постоянно състояние и сериозно да компрометира здравето на всички системи на тялото (сърдечно-съдова, стомашно-чревна, ендокринна, хематологична, скелетна, на централната нервна система, дерматологична и др.) и в тежки случаи да доведе до смърт. **Анорексията нервоза** е свързана със **смъртност 5–10 пъти по-висока от тази в общата популация**.
- Тези разстройства понастоящем представляват значителен проблем за общественото здраве, както при **анорексията** и **булимията**, през последните десетилетия се наблюдава прогресивно **намаляване на възрастта на поява на заболявания**, като диагнозите са все по-чести в предюношеската и детската възраст. Ранното начало, като пречи на здравословното биологично и психологическо развитие, е свързано с далеч по-тежки последици както за тялото, така и за ума.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Закъснението, с което се поставя диагнозата, често може да има **сериозни последици** за разстройството, тъй като колкото по-рано започне лечението, толкова по-големи са шансовете за успех. За съжаление, ранната диагноза представлява предизвикателство, което не винаги е лесно, тъй като самата природа на психопатологията на тези разстройства – характеризираща се с **отричане, амбивалентност, потайност** и **срам** – затруднява страдащия от тях човек да говори открито за хранителния проблем с личния си лекар, което го кара да омаловажава или отрича проблема.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Често **първоначалните симптоми се бъркат с културни тенденции в здравеопазването и фитнеса**, които могат да експлоатират индивидуалната уязвимост, като служат като оправдание за намаляване на приема на храна – граница, която не винаги е лесна за определяне.

Ето защо е от съществено значение да сме готови да приложим **ранни интервенции**, използвайки подходящи за възрастта инструменти за оценка на храненето и терапевтични техники, ефективни за подрастващи пациенти, за да започнем лечението възможно най-рано за по-добра прогноза на заболяването.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

- Също така е важно да се поддържа **терапевтична приемственост** и да се планират дейности с мултидисциплинарни екипи.
- Нивата на грижи, установени повсеместно, са организирани по градиент на клинична сложност и тежест - **от общопрактикуващ лекар (ОПЛ) и педиатър от първичната медицинска помощ, през амбулаторни клиники, дневни болници и жилищни центрове , до хоспитализация по време на остри епизоди.** Ролите и отговорностите на всяко ниво на грижи са описани в национални документи.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

През 2018 г. беше учреден **Национален ден на лилавата лента**, посветен на **хранителните разстройства**. Той се отбелязва всяка година на 15 март.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Епидемиология

- Смята се, че днес в Италия повече от **три милиона души** страдат от непредвидени хранителни **разстройства (НПП)** и десетки милиони млади хора и възрастни по целия свят ги развиват всяка година. Пандемията допълнително влоши ситуацията, като се очаква увеличение от поне 30–35% и **понижаване на възрастта на поява**. НПП се разпространяват все по-често сред педиатричното население, като децата на възраст 8–9 години проявяват симптоми, типични за НПП при юноши и възрастни, особено от анорексичен тип, а не специфични за детството хранителни разстройства.
- Данните за 2020 г. (Министерство на здравеопазването, период на пандемия) потвърждават **близо 40% увеличение на случаите в сравнение с 2019 г.** През първата половина на 2020 г. различни отчетни източници са регистрирали **230 458 нови случая в сравнение със 163 547 през първата половина на 2019 г.** Общата тежест на грижите за нови и съществуващи случаи през 2020 г. възлиза на 2 398 749 пациенти - цифра, вероятно подценена, тъй като много пациенти никога не достигат до лечение.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

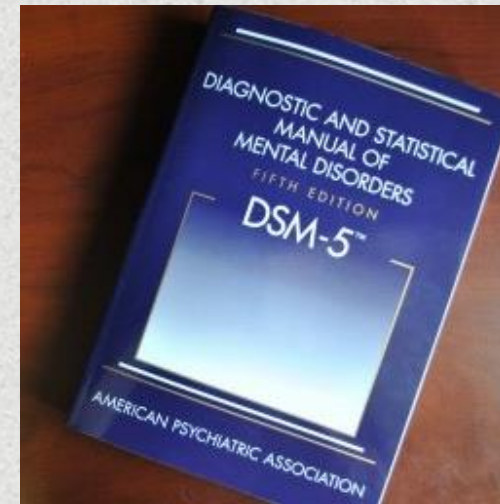

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Класификация на спешните състояния

- Пик
- Разстройство на руминацията
- Разстройство на избягващия/ограничаващ прием на храна (ARFID)
- **Анорексия нервоза**
- **Булимия нервоза**
- **Разстройство на Преяждане**
- Друго специфично хранително разстройство (OSFED)
- Неопределено хранително разстройство (UFED)

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Пик

- **Продължително консумиране на нехранителни, нехранителни вещества за период от поне един месец.**
- **Поглъщането на нехранителни и негодни за консумация вещества е неподходящо за нивото на развитие на индивида .**
- **Хранителното поведение не е част от културно или социално нормативни практики .**
- **Ако поведението се проявява изключително по време на друго психично разстройство (интелектуално увреждане, разстройство от аутистичния спектър, шизофрения) или медицинско състояние (включително бременност), то е достатъчно тежко, за да наложи независимо клинично внимание.**

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Разстройство на руминацията

- **Многократно повръщане на храна в продължение на поне един месец** . Повърнатата храна може да бъде повторно сдъвкана, повторно погълната или изплюта.
- Повтарящата се регургитация **не се дължи на свързано стомашно-чревно състояние** или друго медицинско състояние (напр. refluxo gastroesofageo, stenosi pilorica).
- Разстройството **не се проявява изключително по време на анорексия нервоза, булимия нервоза, преяждане или разстройство на избягващия/ограничаващия прием на храна** .
- Ако симптомите се появят по време на друго психично разстройство (интелектуално увреждане или други неврологични разстройства), те са **достатъчно тежки**, за да изискват независимо клинично внимание.
- В ремисия: След пълно удовлетворяване на критериите, те вече не се изпълняват за продължителен период от време.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Разстройство на избягващия/ограничаващ прием на храна (ARFID)

Не е необичайно някои деца да бъдат етикетирани като „претенциозни“ или „селективни“, защото изглеждат незаинтересовани от храната или защото ограничават **приема си на храна до много ограничен набор от храни**.

Когато тази форма на селективно хранене има отрицателно влияние върху психофизическото развитие и растеж, може да се постави диагнозата ARFID. Типично начало в детството или ранната юношеска възраст.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Разстройство на избягващия/ограничаващ прием на храна (ARFID)

- Значителна **загуба на тегло** (или невъзможност за постигане на очакваното наддаване на тегло или колеблив растеж при деца)
- Значителен **хранителен дефицит**
- Зависимост от ентерално хранене или перорални хранителни добавки
- Изразена **намеса в психосоциалното функциониране.**

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

- Разстройството не се обяснява по-добре с липсата на налична храна или със свързана с нея културна практика.
- Нарушението на храненето не се проявява изключително по време на анорексия нервоза или булимия нервоза и **няма видимо нарушение в начина, по който се възприема телесното тегло или форма.**
- Нарушението не се дължи на медицинско състояние или не се обяснява по-добре с друго психично разстройство.
- Ако симптомите се появяват в контекста на друго разстройство или медицинско състояние, те са достатъчно тежки, за да изискват независимо клинично внимание, отвъд това, което обикновено е свързано с това състояние.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Профили:

- Очевидна липса на интерес към храната
- Избягване въз основа на сензорните характеристики на храната
- Загриженост за неприятни последици от храненето (напр. повръщане, болки в стомаха)

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Съпътстващи заболявания

- Обсесивно-компулсивно разстройство (ОКР)
- Аутизъм
 - Не отговарят напълно на диагностичните критерии
 - Твърди поведенчески модели и трудности при адаптиране към нови ситуации (често срещани симптоми от аутистичния спектър)
- Тревожни разстройства (генерализирано тревожно разстройство, паническо разстройство, социална фобия).

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Неофобия

- Хранителната неофобия е отказът на деца, обикновено между 2 и 6-годишна възраст, да опитат нови или непознати храни, често плодове и зеленчуци. Това е нормална фаза на развитие, дефинирана като „страх от новото“, засягаща приблизително 30% от децата. Тя може да бъде преодоляна с търпение, многократно излагане (дори 10-15 пъти), родителски модел и включване на децата в приготвянето на храна.
- **Определение:** Естествена предпазливост към непознати храни, често вкоренена в примитивен защитен рефлекс.
- **Възраст:** Проявява се предимно в предучилищна възраст, между 2 и 6 години, като достига пик през този етап.
- **Често отказвани храни:** Обикновено плодове, зеленчуци и месо.
- **Фактори:** Влияние на родителската диета, ограничено разнообразие от вкусове, въведено по време на отбиването, и отвращение към нови текстури.

Това не представлява психопатологично разстройство!

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Друго специфично хранително разстройство (OSFED)

Според DSM-5, тази категория се отнася за прояви, при които преобладават характерни симптоми на хранително разстройство - причиняващи клинично значим дистрес или увреждане в социални, професионални или други важни области на функциониране - но не отговарят на пълните критерии за никое от разстройствата в диагностичния клас на хранителните разстройства.

Атипична анорексия нервоза: Всички критерии за анорексия нервоза са изпълнени, с изключение на това, че въпреки значителната загуба на тегло, теглото на индивида остава в рамките на или над нормалните граници.

Булимия нервоза (с ниска честота и/или ограничена продължителност): Всички критерии за булимия нервоза са изпълнени, с изключение на това, че преяждането и неподходящото компенсаторно поведение се появяват средно по-рядко от веднъж седмично и/или за по-малко от 3 месеца.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

- **Преяждане (с ниска честота и/или с ограничена продължителност)**: всички критерии за разстройство са изпълнени, с изключение на това, че преяждането се случва средно по-рядко от веднъж седмично и/или за по-малко от 3 месеца.
- **Разстройство на прочистването**: Повтарящи се прочистващи поведения, които влияят на телесното тегло или формата (напр. самопредизвикано повръщане; злоупотреба с лаксативи, диуретици или други лекарства) при липса на преяждане.
- **Синдром на нощното хранене**: Повтарящи се епизоди на нощно хранене, проявяващи се с хранене след събуждане или с прекомерна консумация на храна след вечеря. Налице е осъзнаване и припомняне на храненето. Нощното хранене не се обяснява по-добре с външни влияния, като например промени в цикъла сън-бодърстване на индивида или от местните социални норми. Нощното хранене причинява значителен дистрес и/или нарушение на функционирането. Моделът на нарушено хранене не се обяснява по-добре с преяждане или друго психично разстройство и не се дължи на друго медицинско състояние или на ефектите на вещества или лекарства.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Неопределено хранително разстройство (UFED)

- Тази категория се отнася за прояви, при които преобладават симптоми, характерни за хранително разстройство – причиняващи клинично значим дистрес или увреждане в социални, професионални или други важни области на функциониране – **но не са изпълнени пълните критерии за никое от разстройствата в диагностичния клас на хранителните разстройства**.
- Категорията „неопределено хранително разстройство“ се използва в ситуации, в които **клиницистът реши да не уточнява причината, поради която критериите не са изпълнени за конкретно хранително разстройство**, и включва случаи, при които няма достатъчно информация за поставяне на по-специфична диагноза (напр. в спешна обстановка или по време на първоначални оценки).

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

С друга спецификация (OSFED)

Без спецификация (UFED)

Налично разстройство
Ясна клинична картина
Известна причина
Подробна диагноза
Често се използва в
спешното отделение
Тежест

! Може да е високо

! Може да е високо

- OSFED и UFED HE са „незначителни“ разстройства
- Те HE са „остатъчни“
- Те HE показват по-малка тежест
- **Те само показват различна степен на диагностично определение**

При разстройства с друга спецификация, клиницистът знае естеството на разстройството и причината, поради която критериите на DSM не са напълно изпълнени; при неопределени разстройства информацията е недостатъчна или не е уточнена.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.